

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Ustvarjajmo!

Delavno ljudstvo od dne do dne ustvarja s svojim pridnim delom celo življenje. V starosti, ko ga začenja zapuščati moč, se vpraša: Kaj morem od svojega ustvarjenja, od svojega dela pokazati? Poglejte tole sem ustvaril jaz v svojem življenju. — Ali lahko trdi, da si je v svojem življenju s svojo pridnostjo kaj prištedilo, ali lahko pokaže: to je moja last, to sem si v teku svojega življenja zase ustvaril? Ne! Vidite, malo jih je, ki lahko trde: Jaz sem sin revnih starišev, usoda mi je bila mila imel sem srečo, in danes lahko pokažem in rečem: Začel sem trgovino ali obrt in sem si prištedil toliko, da sem si kupil eno ali več hiš, poleg tega pa sem preskrbljen za moje stare dni, da mi ne bo treba beračiti. Tudi moji otroci imajo boljše nego sem imel jaz, vsak bo dobil lepo doto. — Malo je kmetov, ki lahko pokažejo svojo njivo in rečejo: Tole njivo sem si sam pridelal, ker sem si tekom toliko in toliko let prikupil. Mojemu sinu bo boljše, nego je bilo meni. Ustvaril sem mu večjo zemljo, nego sem jo imel jaz, mnogo lažje bo izhajal.

Vidite, malo jih je tako srečnih. Tudi ti, delavec, če si razredno zaveden, lahko mnogo ustvariš in boš koncem svojih let lahko z velikim ponosom pokazal in rekel: Tudi jaz nisem živel življenje brezbriznega. — Gotovo tega ne boš mogel reči, če boš živel življenje osamljenega, molčati boš moral, če boš hodil osamljen skozi življenje svojo pot, in če nisi razumel časa in če nisi slišal klica svojih tovarišev: Pridruži se in stopi v vrste razredno zavednega proletariata! — Če si bil bojazljiv in se nisi upal boriti se za tvoje pravice in povedati javno: Tudi jaz ho-

čem biti poleg tistih, ki se borijo za pravico človečanstva, tistih, ki gradijo velikansko stavbo bodočnosti svetovnega socializma.

Delavec, ki je to razumel in je stal vse svoje življenje v vrstah bojevnikov svojega razreda, ki je zavrzel življenje brezbriznosti in lahkomišelnosti, ki je kamenček za kamenčkom skupaj spravljal za svoj dom, za organizacijo svoje stroke za izobrazbo svojega razreda, tisti delavec ne bo obupan v jeseni svojega življenja. Z velikim ponosom bo lahko pokazal na delavski dom in rekel: K temu sem tudi jaz prispeval to sem pomagal tudi jaz ustvarjati. — Ozrl se bo s ponosom na organizacije, katerih zvesti član je bil in bo rekel: V slogi smo vse to ustvaril, kar danes imamo. — Zato ustvarjajmo!

† Julij Martov,

ena najmarkantnejših osebnosti v ruskem socializmu, je v sredo 4. t. m. petdeset let star jetičen umrl v nekem sanatoriju nemškega Schwarzwalda. Z njim je prenehalo biti eno izmed življenj, ki ne poznajo od prvega trenutka, ko pridejo do spoznanja, pa do zadnjega nič drugega nego svoje spoznanje in boj in trpljenje zanj. Še na smrtni postelji je delal z zadnjo močjo, da se čim prej uresniči veliko hrepenenje svetovnega proletariata po zopetnem zedinjenju vsega, kar socialistično čuti in dela, v nepremagljivo organizacijo ene internacionale.

Še kot mlad dijak se je uveljavljal s svojo neustrašeno revolucionarnostjo, s svojim sijajnim znanjem in podajanjem svojega znanja v pisani in govorni besedi, roko v roki z drugo naj-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

markantnejšo osebnostjo ruskega proletarskega gibanja, z Leninom.

Nenavadna usoda je vezala ta dva moža. Skupaj sta se borila za razširjenje socialistične misli iz ozkega kroga revolucionarne inteligence med tedaj zelo nezavedno rusko ljudstvo, skupaj sta bila pognana po carskem policijskem nasilju v Sibirijo, skupaj sta pobegnili v tujino in tam skupaj žrtvovala svoje zadnje, da sta s svojo propagando, s svojim listom »Iskro«, podžigala delo, ki ga jima v domovini ni bilo mogoče.

V tujini so se pokazali med njima tisti razločki, ki so leta 1903. rusko socialistično stranko razcepili v dva tabora, v menjševiški in boljševiški. Dočim je Lenin stal na stališču, da je mogoče socialistični družabni red uresničiti le z majhno skupino inteligentnejših, ki bi vodila z istim ciljem v manjši meri prežeto večino, je Martov odločno nastopal za to, da se z organizacijo in prosvitljevanjem zadnjega nezavedneža izpolni končna naloga. Stal je na tem stališču do svoje zadnje ure, dočim je Leninova pot znana.

Toda čeprav sta se v naziranju ločila, njuno skupno delo je rodilo velike sadove. Prvi so se pokazali za časa revolucije 1905. Ni uspela, ampak pokazala je, da rusko ljudstvo nikakor ne sprejema več tako udano nikarcev kot zaškega biča po svojem nagem hrbtu kakor stoletja dotlej. Obadva, ki sta se v tistih dneh povrnila domov v prvo bojno vrsto, sta morala zopet bežati. V tujini sta nadaljevala svoje delo.

Dočakala sta drugo revolucijo, tokrat odločilno. L. 1917. se je Martov povrnil, da pomaga ruskemu proletariatu iz prve pijanosti nad zmago do ohranitve pred morebitnimi zablodami. Bilo je prepozno. Njegova stranka, ki je pod-

Iz zemeljske prazgodovine.

(Konec.)

Tako so vplivale nove razmere v vodah na kopnem na različne organizme. Nekatere vrste rastlin in živali so izumrle in te so tvorile večino. Druge pa so se počasi prilagodile novim razmeram in dosti rastlin se je naučilo celo dolgo časa izhajati brez tekoče vode, dasi so kljub temu v bistvu ostale vodne rastline. To nam kažejo še danes nekatere vrste. Take rastline žive izven vode, a skrbno čuvajo svojo zalogo vode, katero dobivajo iz tal. Oploditev teh rastlin pa je le mogoča, če so semenske stanice preplavljene z vodo.

Drugi organizmi so se končno pričeli prilagodevati novim življenjskim razmeram na kopnem. Osvobodili so se od plivanja s pomočjo vodnega elementa ter dobili dobrega pomočnika v vetru. Pomagal je namreč prenašati njih kali,

Po naselitvi pramorja z rastlinami ni bilo v zgodovini našega planeta nobene tako važnega dogodka, kakor je bila osvojitve kopnine po organizmih. Na kopnino se je kmalu preneslo težišče vsega življenja. V boju s surovo okolico so se povzpeli prebivalci kopnine do nepričakovanih višin razvoja. Iz mineralnih tal so si vlekli sile, pline, nahajajoče se v ozračju, so postavili v svojo službo in njih stari prehranjevalec morje, jim je postal tuj, da, celo sovražen. Kar pa je ostalo tam zunaj v vodi svetovnih morij, se zdi nam kopnim bitjem kot tuj svet ter komaj mislimo na to, da smo bili mi oni, ki smo se izpremenili ter se odtujili pradavnemu.

V zgradbi obeh kraljestev, živali in rastlin, obstaja paralelizem ali enakomernost, ki morda ni zgolj slučajna. Še tekom bivanja v vodi sta pridobili obe organizaciji nekaj, kar jim je do neke meje omogočalo življenje na kopnem, in kmalu so se tu in tam pojavile posamez-

ne vrste in skupine kopnih organizmov. Iz obeh kraljestev je vrgla narava dvakrat velikanski val organizmov na kopno in to s trajnim uspehom. Prvič je prinesla nižje stvore, v rastlinstvu glive, v živalstvu pa žuželke. Drugi val pa je prinesel višje vrste, iz rastlinstva mahove, cvetlice, iz živalstva pa reptilije, dvoživke, ptice in seavce.

V fosilnih, okamenelih ostankih karbona, ali v dobi, iz katere izvirajo sedanjí skladi premoga, zapazimo prve glive in žuželke, in sicer istočasno. Med obema skupinama je najti več točk, ki nudi-jo dosti snovi za primerjanje. Obe skupini označuje velikansko število vrst in individuov. Obe skupini sta uživali enako hrano, namreč gnijočo organsko snov. Druge vrste so bili paraziti in bakterije, ki so povzročale bolezni posebno pri višjih vrstah rastlin dočim so bile bolezni živali skoro izključno povzročene od bakterij, ki ne škodujejo rastlinam.

Kerenskijevim režimom meščanskih kompromisov zagrešila težak greh nad socialističnim principom, je bila že sojena. Baš takrat, ko se mu je posrečilo izdreti jo kompromisarjem iz rok, je boljševiški krvnik začel nad njo in nad vsem ruskim ljudstvom izvrševati svoj posel. Demokracija je bila pokopana. On je ostal doma in se je neustrašeno bojeval proti rdečemu carizmu tako kakor svoj čas proti belemu. Ko se je okrog njega vse potapljalo v bratomornem klanju, ki ga je on s čelom proti vsem proklinjal, se ni dvignila nobena roka nanj. Tako silno je vplival s svojim nastopom. Ampak, ko se je že smrtno bolan podal 1920. še enkrat v tujino, da si nabere še nekaj moči, se je nad njim začela dopolnjevati grda tragedija njegovega življenja. V Rusijo se ni smel več vrniti. Kakor ga je nekoč beli carizem pregnal radi njegovega dela za proletariat, tako ga je pregnal sedaj rdeči. V tujini je začel tako kakor nekoč kot izobčen študent. Z neumorno propagando in listom, ki ga je moral na isti način kakor nekoč v carsko Rusijo naskrivaj vtihotapljati v rdečo Rusijo, je skušal razpaljeno proletarsko gibanje privedi v pravi tok, da ne pade zopet v nekdanji ekstrem — hlapčevsko pontižnost. Ni nehal do zadnjega hipa bojevati se proti cepilnim nagonom za končni cilj zopetnega združenja.

4. t. m. je sredi dela umrl. Svojih vročih želj ni videl izpolnjenih, komaj v začetku izpolnjenja. Boljševizem se je začel baš z Leninom na čelu obračati v demokracijo, ko je spoznal popolni polom svoje taktike; in ravnokar se vršijo priprave za zedinjevalni kongres dveh internacional, ki zastopata preko dve tretjini socialistične mase.

To edino je še dočkal. Miren ni mogel biti, ko se je bojeval z zadnjo belo reakcijo nad življenjem, ampak že daleč je moral biti od obupa.

Ali ni to demagoško?

»Rdeči prapor« pravi, da se je osnoval za to, da ne bo pisal kozlarij, kakor jih piše »Naprej«. Še več, povedal je, da osebno blatenje ne de dobro razvoju socializma in da se zato ne bo pečal z osebami, pač pa da bo skušal privedi »Naprej« na pravo pot.

Prav toplo priporočam vsemu delavstvu, da nalašč prečita saj zadnji dve številki in tam se bo prepričal, kako nizko pada morala piscev »Rdečega prapora«. Nisem osebno ter čakam vedno do skrajnega, če pa ukazuje princip skupnosti omeniti osebe, ki tirajo laž človeku naravnost v ušesa, si tudi dovolim povedati svoje principiarno mnenje.

Tako mislim, da ne grešim, če povem, da »Rdeči prapor« do danes ni bil objektivni sodnik in polemičar. Zamolčal je vse ono, kar mu ni bilo ljubo.

Kdo pa se skriva za papirnato plahto »Rdečega prapora«. Imena teh so splošno znana.

Oženil sem se s socializmom, menijo ti ljudje, samo za kratko dobo, potem se pa skujam in postanem neveren svoji ženi socializmu in grem ter si zberem drugo, ki pa mora biti vsaj maskirana, da bo bolj podobna prvi. Tako ljubi Svetek, Korun in Jože, prav žal mi je, ker sami izživite.

O moralični sili in poštenosti prijateljica Svetka pa mislim, da pride čas, ko bo on ne kot predsednik tribunala, pač pa bo stal v resnici pred njim, in tam dokazal

še enkrat — dokazal — svoje socialistično delo. Pobojšajte se, dokler je čas!

I. M.

Politične vesti.

+ V belgrajskih političnih in parlamentarnih krogih je mir. Bajce je Pašić sklenil 15. t. m. odpovedati se s celo svojo vlado ministrskemu prestolu. Radikalna stranka je sklenila pod vplivom krone stopiti v pogajanja z blokaškimi skupinami, in sicer najprvo z vsako posebe, če bo izgledalo, da je sporazum mogoč, pa še z vsemi tremi skupaj. Danes (v torek) so zastopniki radikalne stranke že odpotovali v Zagreb, Ljubljano in Sarajevo. Ta korak je gotovo v zvezi z najnovejšo cepilno situacijo v demokratski stranki, v kateri se Pribičević in Davidović kakor vedno grizeta za prvenstvo. Pribičević se sam pogaja s Pašićem.

+ Zemljoradniki so sklenili ostati v opoziciji in ne stopiti v zvezo z nobeno stranko.

+ Orjunaški škandali nočejo prenehati, čeprav so imeli gospodje demokrati pri državnozborskih volitvah dovolj časa spoznati, da derejo s svojo politiko nasilnosti, katere plod je »Orjuna«, naravnost v propad. V soboto zvečer so se v Slovenski Bistrici zgodile stvari, ki so še bolj škandalozne nego one pred kratkim v Celju in v mariborski Cirilovi tiskarni. Tekla je kri, padale so bombe, dva človeka bosta ranam gotovo podlegla dva delavca železničarja. Ostali so tudi delavci, ki so se vračali domov, štirje prehranjevalci revnih družin. »Jutro« je priobčilo o dogodkih poročilo, ki že daleč smrdi po potvorbah resnice in ki zvrta krivdo za dogodke na »Nemce«, klerikalce in ne vemo še na koga, ki naj bi bili ves čas orjunaške junake tako izživali in napadali, da so se nahajali pred njimi v nekakem diru z enega konca Slovenske Bistrice na drugi konec. Ugotovljeno je to, da so bili orjunci — par sto oseb — oboroženi od zob do pete z noži, palicami, revolverji in ročnimi granatami. »Slovenec« poroča, da so bili njihovi metalci bomb pred hotelom »Neuhof«, kjer je bilo že omenjenih šest delavcev ranjenih, v Mariboru aretirani. Natančnega poročila o tem še nimamo. Ugotovljeno je bilo nadalje, da je bila vsa orjunaška ekspedicija nekak kazenski pohod po laških vzgledih zato, ker so slovenskobistriški klerikalci dozdej že ponovno razbili ustanovne občne zbornice bistriških orjunašev. Ta ekspedicija pod krinko ponovnega občnega zbora je bila od oblasti sicer prepovedana, pa niso oblasti potem niti z mezincem genili, da jo preprečijo, čeprav so imeli na razpolago veliko četo orožnikov! Ponoven dokaz, da pada radikalna oblast tudi tja, kamor so demokrati že padli. Ves dogodek je ena sama velikanska persiflaža na slovensko kulturo, katero hočejo gospodje s svojimi organizacijami baje obvarovati. Mi pravimo: če se klerikalci in orjunaši in Nemci med seboj ne morejo, potem naj obračunajo med seboj na tihem. Radi nas se lahko požrejo med seboj, kolikor jim drago, to pa ne gre, da bi zavoljo njihovih jezic trpelo delavstvo, ljudstvo, ki hoče miru in kruha, ne pa bomb in krvi. Oblasti so popolnoma odrekle, zato si bo moralo ljudstvo samo pomagati, da mu norci ne oderejo še zadnji kos kože, kolikor mu ga je njegov izkoriščevalec še pustil. Ljudstvo si je samo krivo, ker gre rajši za frazo nego za delom v organizaciji, ki

ga more v takih položajih edino obvarovati. Spreglejte vendar in pustite, naj se katoliški in liberalni dohtarji in kaplani med seboj pobijejo po mili volji, nikakor pa ne tako, da bo pri tem vaša koža krvavela!

+ Nekaj, kar se ni zgodilo v Jugoslaviji. Češkoslovaški ministrski svet je predložil zakonski načrt po katerem bi dobili brezposelni za 220 milijonov čk večjo podporo nego stoji v letošnjem proračunu. Če bi češkoslovaška vlada nezaposlenim priskrbela delo, kar ni nemogoče, bi sicer bolje storila, ampak na vsak način je nie ravnanje vse drugačno nego ono naših močotcev, ki sprejemajo brez vsake predložitve za 300 milijonov frankov posojila v — militaristične svrhe.

+ Francosko-nemški spor je obvisel na mrtvi točki, ker so se Nemci pokazali preveč odporne. Francozi so z nasilnostmi nekoliko ponehali, tu pa tam zasedejo še kako podjetje, v katerem delavstvo nato takoj zastavka. V Londonu in Parizu se pogovarjajo francoski diplomati z angleškimi, kako naj bi se izvlekli iz vroče juhe, kakor so si jo sami skuhal in vanjo padli. Angleži ne pravijo ne »bev« ne »mev«, samo čakajo, da položaj na Francoskem samem dozori, kjer je začela ugašati zvezda Poincaréjevega blaznega imperializma.

Dnevne vesti.

Včeraj »Naprej« ni izšel, ker je trajala seja pokrajinskega odbora SSJ pozno v noč in smo se brez počitka odpeljali v Ljubljano šele z jutranjim vlakom. Potrudili se bomo, da bo prihodnjic tudi za tak slučaj preskrbljeno, pa ne samo z eno osebo, ki lahko odreče, ampak tudi z rezervno, ki bo znala nepredvidene zadržke premagati. Sklep pokr. odbora v smislu nedeljskega uvodnika »Gospodarstvo in politika« bo konsolidiral »Naprejevo« finančno stanje, da bomo zmožni to obljubo tudi izpolnjevati.

Sklepe pokrajinskega odbora objavimo jutri, drugače bi jih morali zaradi »Ljudskega glasu« objaviti dvakrat.

Streljanje v vlaku. Na vlak, ki se odpelje iz Maribora proti Ljubljani o polnoči, je vstopilo v nedeljo zjutraj na Pragerskem okoli 20 mladeničev v precej dobri volji. Nagajali so nekemu kmetu, potem pa, ko se jim ta ni udal kar tako, so ga napadli in trije izmed njih so mu grozili z revolverji. V svojo obrambo je dvignil kmet palico in razbil pri tem svetiljko. Potem je zbežal, nakar se je začelo med odhodom vlaka iz Poljčan streljanje od zunaj in znotraj, kakih 20 strelcev je bilo oddanih. Potniki so zlezli pod klopi, vlak se je vrnil na postajo in stal v Poljčanah pol ure, češ, da pridejo orožniki — pa jih ni bilo. Kako se je ta balkanska idila končala, dopisniku ni znano. »Slov. Narod« poroča v torkovi številki o tej stvari, kakor da bi se bila vršila bitka med »Orjuno« in Nemci; o Orjuni piše določno, da je res bila in pripisuje, da se je ponajša korektno. Izgleda, da smatra »Narod« streljanje na vlakih za disciplinarno; nam pa se zdi tako ravnanje podobno srednjeveškemu pestnemu pravu in država, ki dovoljuje tako orgrožanje svojih državljanov, se nam zdi zelo nedisciplinirana.

V Belgradu so mestni uslužbenci proglasili splošno stavko, ker jim mestna uprava ni dala 70% poviška. K stavki so se razen mestnih voznikov, grobarjev in drugih pridružili tudi uslužbenci elektrarne in vodovoda.

Kongres duševnih delavcev so otvorili v petek v Parizu. Zastopanih je bilo 19 inostranskih organizacij, ki so sklenile ustanoviti posebno internacinalo.

Okrevališče »Jadran«, ki ga ima Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani na otoku Rabu, se bo v kratkem izročilo prometu. Kakor hitro bosta oddani razpisani službi ekonoma in bolniškega strežnika, bo mogoče v okrevališče poslati prve bolnike.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. **Ljubljana, Breg 20.**

Ljubljana.

Vlom. V soboto na nedeljo je bilo vlomljeno pri tvrdki Čermak & komp. Svedrovcem je bila sreča mila in tako so odnesli v denariu okoli 130.000 K. Privoščili so si tudi konjaka, čokolade i. dr. Niso se pa dolgo veseljačili, ker so jih že v nedeljo aretirali, ko so mirno uživali plen v kavarni »Slon«. Baje so tudi v zvezi z vlomom v bolniško blagajno, kjer je bila blagajna na isti način navrtna.

Konfesionalno gibanje v letih od 1918. do 1922. osvetljuje statistika, ki jo je izdal za Ljubljano mestni magistrat in iz katere posnemamo naslednje važnejše podatke: leta 1918. je iz raznih cerkva izstopilo 12 ljudi, leta 1919. in 1920. 25, 1921. 151. lanskega leta 48 med temi se je največ preselilo v druge konfesije po isti vrsti iz rimsko-katoliške cerkve 6, 16, 21, 142 in 42, iz pravoslavne v vsem času 14, iz evangelske 12, iz izraelitske 6. 2 iz drugih konfesij. Katoliška cerkev je proti veliki zgubi dobila samo 22 novih članov iz drugih konfesij, pravoslavna 154, evangelska je tudi 23 dobila, 5 izraelitska, 2 pa druge konfesije. Katolicizem torej malo vleče žal, pa da so ljudje še tako nezavedni, da se iz ene cerkvene organizacije preseljujejo v drugo približno tako, kakor če bi hoteli zalci pred lisico obvarovati se pri volku. Brez konfesije je ostalo v tem času 53 ljudi. Med izstopivšimi je bilo 88 ljudi brez določenega ali neznanega poklica, pa 28 javnih uradnikov (povečini železničarskih), po štiriindvajset zasebnih in delavcev najmanj so se gibali posestniki (1). Med izstopivšimi je bilo 103 žensk.

Zdravstveni izkaz. Rodilo se je 25 otrok (16 ž.), 5 mrtvorojenih, umrlo pa je 25 oseb (14 m.): za jetiko 5, za pljučnico 2, za drugo nalezljivo boleznijo in za srčno hibo po 1, radi možganske kapi 3, 2 na raku, 3 so bile smrtne poškodbe, 1 samomor, drugi slučajji so imeli druge vzroke. Po 2 nova slučaja davice in škrlatice sta bila naznanjena, 3 pa dušljivega kašlja.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 11. aprila 1923 ob 20. v veliki dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta št. 12, pritlično, desno.

Tečaj za obrtno knjigovodstvo. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti v juliju-avgustu 1923. tečaj za obrtno knjigovodstvo, ki bo trajal vse delovne dni ob večernih urah. Ker je za ta tečaj še nekaj mest prostih, naj obrtniki-moistri in pomočniki prijavijo svojo udeležbo takoj, najkasneje pa do 1. maja, in sicer ustmeno ali pismeno v pisarni urada, Dunajska cesta št. 22, da dobe prijavnne listine v izpolnitev.

Koncert opernega baritonista gosp. Aleksandra Balabana, naznanjen za 3. aprila, je preložen in se bo vršil 17. aprila v dramskem gledališču ob 8. zvečer. Spored je muzikalno velezanimiv ter obsega operne arije in izbor modernih ruskih pesmi.

Maribor.

Prodajni čas na trgu je določen sledeče: za branjevece na trgu in drugih mestnih prostorih poleti od 6.—19. ure, pozimi od 7.—17.; za prodajalce na mizah in v vrstah poleti od 6.—11., pozimi od 7.—12.; za vozove s sadjem poleti od 6.—17., pozimi od 7.—15.; za mesarje in prekaievalce poleti od 6.—11., pozimi od 7.—12.; za špeharje poleti od 6.—11., pozimi od 7.—15.; za poljedelske pridelke na vozovih poleti od 6.—15., pozimi od 7.—15.; za prodajalce izdelkov domače industrije poleti ob 6.—12., pozimi od 7. do 12. Ob tržnih dneh pred Veliko nočjo, Božičem, Binkošti in Svečnico je dovoljena prodaja teh izdelkov poleti do 18. pozimi do 17. Ob nedeljah in praznikih je vsem prodajalcem dovoljeno trgovanje samo do 11. Zimski čas je računat od 1. oktobra do 31. marca.

Zvišanje občinske davščine na pivo in žganje je pokrajinska uprava dovolila. Od hektolitra piva znaša od zdaj občinska davščina 50 Din, od žganja pa 20 Din.

Kdor pomaga organizirati proletariata, si pridobiva večje zasluge kakor tisti, ki ga hujska. Socializem predpostavlja znanje in razumevanje. Iz samega srca se ne zajema. Študirati ga je treba, in kdor tega ne stori, nima pravice, govoriti v njegovem imenu.

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija SSJ v Spodnji Šiški sklicuje na dan 11. t. m. točno ob 20. svojo III. redno odborovo sejo v »Zadružnem domu« v Spodnji Šiški. Udeležba odbornikov dolžnost. — Predsednik.

Iz strok. gibanja.

Krojaški pomočniki v Zagrebu so v sredo zastavkali. Zahtevali so 30 odstotkov zvišanja mezde in posebna doplačila za neka dela. Krojaška sekcija in zveza obrtnikov je zahtevo odklonila in jim ponudila samo 10 odstotno zvišanje mezde.

Vestnik Svobode.

Splošno delavska izobraževalna zveza »Svoboda« v Spodnji Šiški sklicuje za sredo 11. t. m. ob 8. zvečer svoj sestanek v prostorih delavskega konsumnega društva Žibertova ulica. »Zadružni dom« (bivša nemška šola). Ker se bodo na sestanku reševala zelo važna vprašanja za izboljšanje naše podružnice, pozivljamo vse člane in članice, da se tega članskega zborovanja polnoštevilno udeležijo s članskimi izkaznicami. — Odbor.

Moste, 11. t. m. to je v sredo zvečer (ne v četrtek), se bo vršil sestanek vseh članov in članic moščanske in vodmatske podružnice delav. izobraž. društva »Svoboda«. Ker bo sestanek reševal zelo važna vprašanja za izboljšanje naše podružnice, pozivljamo vse člane in članice, da se tega članskega zborovanja polnoštevilno udeležijo s članskimi izkaznicami. Članski sestanek bo v prostorih pri »Amerikancu« na starem Selu št. 7. Začetek točno ob 7. Na svidenje v dolžnosti! — Odbor.

Vsak doseđanji naročnik »Napreja« ali »Ljudskega glasu« naj pridobi samo še enega novega naročnika, pa bomo še enkrat tako močni gmotno — idejno pa petkrat toliko. Ali nisi zločinec, če ne podpreš s tem malenkostnim trudom moč zavrednega proletariata?

Kulturni vestnik.

Urad frankfurtskega velesejma je izdal knjižico »Südsavien«, ki v celi vrsti prvovrstnih člankov jugoslovanskih avtorjev osvetljuje gospodarske in kulturne stike med Nemčijo in Jugoslavijo. Dobite knjižico po vseh knjigotržnicah ali pa naravnost iz imenovanega urada v Frankfurtu ob Meni, literarni oddelek.

Šport.

Osrednji odbor SPD v Ljubljani prosi dotičnega, ki si je izposodil ob priliki klišej »Hotel Zlatorog«, da ga nemudoma vrne osrednji pisarni, ker ga društvo nujno potrebuje.

Reševalni odsek SPD. Iz članov osrednjega odbora SPD se je sestavil reševalni odsek, ki ima na razpolago vse potrebno orodje za slučaje nesreč in nezgod: nosilnico vrvi, lekarniški ročni kovček s potrebščinami za prvo pomoč itd. V vseh važnejših gorskih krajih se določijo domačini ki bodo vsak čas pripravljene sodelovati pri rešilnih ekspedicijah. — Odbor SPD opozarja javnost, da je treba vsako nesrečo oziroma nezgodo javiti ustmeno, telefonično ali brzojavno na pisarno SPD v Ljubljani, Kralja Petra trg, ali pa na najbližjo podružnico SPD, ki po potrebi obvesti osrednji odbor.

Hašk je gostoval v soboto in nedeljo v Ljubljani. V soboto je igral proti S. K. Primorje (4 : 2) (2 : 0). Igra je bila zelo zanimiva in bi pri malo večji pazljivosti Primorja ostala neodločena. Drugi dan je pa nastopil v skrajno neugodnem vremenu proti prvaku Slovenije S. K. Ilirij. Rezultat (2 : 1) (2 : 0) je zelo časten. Bilo bi pa tudi to izravnano, da ni bil sodnik, tako zelo pristranski, medtem ko je bil g. Ochs prejšnji dan zelo objektivni.

VŠČIPNI GA!

Kaj si šteje »Rdeči prapor« v zaslugo? Da smo se v zadnjem času poboljšali. — »Rdeči prapor« pa nič. In to ni naša zasluga.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 97.50—98 Din, 1 liter 4.87—4.89 Din. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.45 švicarskih frankov.

= **Dve novi banki v Beogradu.** Kakor smo že poročali, namerava Rotschild ustanoviti (baje so že prostori odkazani) eno, kjer bodo v upravnem odboru zastopani vsi radikalni ministri. Druga je Bleerova banka, kateri je trgovinsko ministrstvo tudi že dovolilo, da otvori svojo podružnico. Banke rastejo vsepovsod, ministrom in sličnim gospodom se žepi in trebuhu napihujejo, zato pa je ljudstvo vedno bolj podobno suhi trski.

= **Škodove tovarne v Plznu** se zelo zanimajo za našo železno rudo v Bosni. Sporazumno z vojnim ministrstvom bodo pregledali teren in postavili v militaristični Jugoslaviji prepotrebno tovarno za orožje. Zanimanje za železno rudo v Bosni se je zbudilo tudi med Španci, ki so jo naročili večjo množino za poizkušnjo.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

France Kremen je zaključil, da je najuspešnejši boj proti vojni boj proti izkušnjavcem, pa naj bodo še tako lisjaški in zapeljivi, ki skušajo pridobiti vsakogar za vojno. Bojevati se je treba proti vojni kakor se bojujejo Rusi: treba je razširjati propagando proletarske revolucije po slavnem vzgledu ruskih delavcev. To bo prej zdrobilo moč nemškega cesarja kakor vsi topovi in granate na svetu. Ampak militaristi niso hoteli zdrobiti kajzerja na ta način: France je slutil, da bi militaristi na tej strani rajši videli kajzerjevo zmago kakor pa zmago socialistov. Ameriška vlada je odrekla potnice socialistom, ki so hoteli imeti sestanek v neki nevtralni državi in položiti temelj mirovnemu pogajanju za vse narode. France je smatral, da je svetovni kapitalizem storil največji zločin, ko je preprečil to socialistično konferenco, kajti s tem je dokazal, kdo je njegov pravi sovražnik in zato mu je vojna le pretveza, s katero hoče držati k tlom svojega socialističnega sovražnika.

France je polagal dan za dnevom več upanja v Rusijo. Njegov prijatelj Rabin, krojač po poklicu, je prejemal ruski list »Novi Mir« iz New Yorka, iz katerega mu je z besedo prevajal članke in novice. Ravno tako je tolmačil ruske vesti tudi drugim sodrugom v Hopelandu, ki so bili veseli radi tega in organizacija je na seji sklenila, da se pošlje ruskim delavcem brzojavka, izražajoča simpatije. Iz omenjenega lista so izvedeli, da se vrši v Petrogradu in Moskvi hud boj med prozavezniškimi socialisti in pravimi internacionalisti, ki so zvesti svojemu programu. Prvi se imenujejo menjševiki, drugi pa boljšeвики. France se je seveda takoj postavil na stran boljše-
vikov. Saj je videl, kaj so doma počenjali »izdajalski socialisti«, ki so se ogrevali za zaveznike in se dali voditi od kapitalistov za nos!

XV.

France Kremen — boljšeвик.

Zima je zopet trkala na duri in kmetski delavci so se selili v mesta; ampak to leto niso šli kakor »bumi« in brezposleci brez centa v žepu, pač pa kot majhni kralji. France se je ustavil v Ironotonu in dobil delo v veliki avtomobilski tovarni. Mezda je bila osem dolarjev dnevno, on pa je takoj začel agitirati

za deset dolarjev. Ni mu bilo do dveh dolarjev, ker ni potreboval denarja, temveč njegov princip je bil, da je treba biti vedno v boju s profitnim sistemom. Kapitalistični listi v tem srednjezapadnem mestu so z veliko furijo obsojali delavce, ki »si upajo stavkati proti lastni domovini« v vojnem času, toda France je na drugi strani obsojal vse tiste, ki so z besedo »domovina« zakrinkali besedo »boss« in izrabljali vojno proti delavcem.

Krajevna socialistična organizacija v Ironotonu je še živo-tarila, čeprav je policija zaplenila vse njene knjige in je vlada prepovedala razpošiljanje socialističnih časopisov po pošti. Vzlic temu ni delo počivalo. Letaki so se lahko tiskali pod roko, in če človek ni mogel naravnost napadati vojne, se je še zmerom lahko norčeval iz angleške konskripcije na Irskem, kazal na velike profite dobičkarjev in zahteval konskripcijo kapitala poleg konskripcije moštva. Ameriški socialisti so iz-kratka delali približno tako kakor nemški puntarji pred vojno, ki so pisali o rimskem cesarju Kaliguli, kadar so hoteli počiti cesarja Viljema.

Pozno v jeseni se je pripetil dogodek, za katerega se pa France Kremen ni dosti zanimal. Ob reki Soči so stale italijan-ske čete, ki so se bojevale s svojimi starimi sovražniki Av-strijci. Italijan so bili izmučeni in izčrpani vsled dolgotrajne vojne, ki je bila za nje večidel neuspešna. Italijanski socialisti so bili v ravno takšni vojni s svojo vlado kakor je bil France Kremen v Ameriki. Socialistom so nehote pomagali katoliški intriganti, ki sovražijo italijansko vlado, katera je spravila pa-peža ob njegovo posvetno državo; dalje so jim pomagali pret-kani avstrijski vohuni v Italiji, ki so razširjali med italijanski-mi vojaki vesti o prijateljskih namenih Avstrije in bližajočem se primirju. Vohuni so celo ponaredili iztise vodilnih italijan-skih listov z »novicami« o izgredih in stradanju v italijanskih mestih in te liste so potem delili med vojake v strelskih jar-kih na nekem delu fronte, kjer so Italijani pričeli bratiti se z Avstrijci. Naenkrat — kar čez noč — so se pojavile na fronti izbrane nemške čete in udarile na Italijane. Kakor strela z jas-nega so napadli Nemci in orali skozi italijanske črte, pognali italijansko armado nazaj na sto milj dolgi črti, ujeli četrt mili-jona mož in vplenili par tisoč topov — brez malega vse, kar so Italijani imeli.

(Dalje prih.)

maš bolečine v obrazu? V celem telesu?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Potrebuješ li dobrodejno in okrepčalno mazilo?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali te muči glavobol? Zobobol? Trganje?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali želiš najboljše za negovanje zob, kože, glave?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali si preveč občutljiv glede mrzlega zraka?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali želiš dobro domače in kosmetično sredstvo?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Fellerjev pravi Elzafluid je mnogo močnejši, izdatnejši in boljšega delovanja kakor francosko žganje. Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi ti rečeš:

To je najboljše, kar sem kedaj okušal!

Išči Elzafluid v vseh dotičnih poslovnih, vendar pa zahtevaj samo pravi Elzafluid lekarnarja Feller. Ako naročiš naravnost, stane s pakovanjem in poštnino, če se denar pošlje naprej ali po povzetju:

3 dvojnate ali	1 špeciálna steklenica	24 dinarjev
12 dvojnatih „	4 špeciálne steklenice	84 „
24 „ „	8 špeciálnih steklenic	146 „
36 „ „	12 „ „	208 „

KOT PRIMOT: Elza-oblič zoper kurja očesa 2 dinarja in 3 dinarje; Elza-mentolni črtniki 4 dinarje; Elza-švedska tinktura za želodec 10 dinarjev; Elza-zagorski prsni in kašeljni sok 9 dinarjev; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šumski miris za sobo 15 dinarjev; Glycerin 4 dinarje in 15 dinarjev; Lysol, Lysoform 12 dinarjev; Kineški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 7 dinarjev, strup za podgane in miši 7 dinarjev. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa. Na te cene se računa sedaj 5% doplačila. Pisma je natančno adresirati na:

Eugen V. Feller, lekarnar Stubiča Donja Elzatrž št. 358, Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

PRISTNI
tirolski LODNI
za športne obleke
solidno in trpežno blago
pri tvrdki
A. & E. SKABERNÈ
Ljubljana, Mestni trg 10.

BERSON
GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Za otroke:
oblečke, predpasniki,
perilo, majice in druga
oprema najceneje pri
A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Čitajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.
Cena 1 din.
Naroča se v upravi „NAPREJ“.
Pridobivajte naročnike!

Domača svinjska mast la garantirano čista
v sodih à 200 kg, v dežah à 50 in 100 kg, v dozah à 1, 3 in 10 kg dobavlja dokler zaloga traja brezobvezno po Din 40 za kg, pri večjem odjemu Din 39 za kg franko tovarna brez embalaže
tvrdka „Globus“, konzervne tovarne Vrhnika, Slovenija.

Vesten, trezen šofer
za tovarne transporte se išče.
Ponudbe pod A. Z. 17 na upravo „Napreja“.